

Attīstības psiholoģija

Šajā rakstā ir aprakstīti bērnu un pusaudžu attīstības posmi.

Emocionālā / morālā attīstība

Mazulis < 6 gadiem

- Bērns ir apmierināts, ja visas pamatvajadzības ir apmierinātas un viss ir kārtībā.
- Viņš raud, ja jūtas neomulīgi.

Ameisli 6-8 gadiem

- Bērns vairāk uztver ar sajūtām nekā ar vārdiem. Emocionālā uztvere ir ļoti izteikta.
- Bērns tiecas pēc neatkarības: uzņēmība, prieks par fiziskām aktivitātēm, neformāli kontakti ar vienaudžiem, noteikumu un kārtības ievērošana (orientēts uz autoritāti), pozitīvas attiecības ar vecākiem un vadītājiem
- Bērns lepojas ar saviem sasniegumiem.

Jaunie skauti vecumā no 9 līdz 12 gadiem

- Bērnam ir pozitīva attieksme pret dzīvi, viņš ir entuziastisks un atvērts jaunam.
- Bērns arvien labāk apzinās savas jūtas un mācās tās izteikt vārdos.

- Viņš attīsta spēju iejusties cita cilvēka situācijā.
- Attīstās izteikta izjūta par patiesību un taisnīgumu.
- Pastāv vajadzība pēc pieņemšanas un atzinības vienaudžu un vadītāju vidū.
- Notiek identifikācija ar savu dzimumu un tam atbilstošu uzvedību.
- Ir izteikta alka pēc piedzīvojumiem.

Pusaudzis 13-16 gadu vecumā

- Pusaudzis atrodas spēcīgu jūtu un emociju periodā.
- Jūtas ir nestabilas un bieži vien pārņem prātu un gribu.
- Viņš vairs nevēlas, lai ar viņu izturas kā ar bērnu.
- Viņš vēlas izpētīt sava ķermeņa robežas. Tiek intensīvi izdzīvotas maņu pieredzes.
- Notiek pašrefleksija (pašapziņas meklējumi).
- Ārēji viņš bieži izturas skarbi un atgrūdoši, taču iekšēji viņam ir milzīga ilga pēc pieņemšanas un sapratnes.
- Veidojas draugu grupas.

Jaunieši vecumā no 17 līdz 20 gadiem

- Tiek tiekties pēc emocionālas neatkarības no vecākiem un citiem pieaugušajiem.

Kognitīvā attīstība

Mazulis < 6 gadiem

- Acu kontakts
- 1. Smaids
- Atkārtošana
- Pirmās runas mēģinājumi

Ameisli, 6–8 gadi

- uz sevi orientēts
- neredzams
- dzīvo šajā brīdī
- izteikta iztēle un fantāzija – augsta radošība
- spēj koncentrēties apmēram 20–30 minūtes
- pasakas un realitāte saplūst
- spēj prātā mainīt notikumu gaitu
- Pieredze un domāšana skar visu bērnu

Jaunie skauti vecumā no 9 līdz 12 gadiem

- Tie ir zinātkāri, interesējas par sīkumiem, piemēram, cēloņiem un sekām
- domā tēlaini un konkrēti
- palielinās realitātei atbilstoša, dabaszinātniska domāšana
- gatavība mācīties par interesējošajām jomām
- apdomā ar sevi saistītos draudus
- Patiesība ir tas, kas pastāv; tas, kas nepastāv, nav patiesība.

Pusaudži vecumā no 13 līdz 16 gadiem

- spēj izdarīt loģiskus secinājumus
- saskata sakarības
- kritiski izvērtē
- spēja izrādīt paškritiku
- Tendence uz melnbalto redzējumu
- Patiesība ir tas, ko es uzskatu par patiesību. Es vēlos pats pieredzēt / pārbaudīt patiesību.

Ticības attīstība

Mazulis < 6 gadiem

- Viss, ko bērns piedzīvo kopā ar vecākiem un to klātbūtnē, tiek pārvērsts par reliģiskām pamatpieredzēm. Bērns pārņem vecāku ticības formu un saturu, par to nedomājot.
- Bērns neizbēgami veido priekšstatu par Dievu, balstoties uz savām maņu un jūtu pieredzēm.

Ameisli 6-8 gadi

- Grēku apziņa vēl nav izteikta
- izteikta labā un ļaunā izpratne – sirdsapziņas pārmetumi
- Interese par debesīm, eņģeļiem, mūžību, dzimšanu, ...
- Jēzus brīnumi un pasakas var pastāvēt līdzās
- Jābūt uzmanīgiem ar tēlainu valodu, jo bērni to uztver burtiski
- Bērns neapšaubā Dieva eksistenci

Jauniešu pulciņš 9-12 gadu vecumā

- Spēja izprast Dieva mīlestību un piedošanu – iespēja pieņemt skaidru lēmumu par labu Jēzum
- Priekšroka tiek dota patiesiem stāstiem – identificēšanās ar varoni
- Jābūt piesardzīgiem ar stāstiem par brīnumiem
- Bērns bieži vien sadala savu dzīvi reliģiskajā un ikdienas sfērā.

Pusaudži vecumā no 13 līdz 16 gadiem

- kritiski izvērtēt
- vērtību pārbaudīšana un to pieņemšana vai noraidīšana
- meklējumi pēc savas ticības
- „Vai es gribu būt dievbijīgs, pat ja pasaule ir citāda?”
- Bieži vien jauns „jā” Jēzum

Jaunieši vecumā no 17 līdz 20 gadiem

- bieži vien ticības krīze tiem, kas uzauguši reliģiskā vidē: vai es esmu tāds, jo tā mani audzināja, vai arī es pats vēlos būt tāds un veidot savu dzīvi atbilstoši tam?
- daļēji tiek pārņemtas vecāku/audzinātāju vērtības un uzvedības modeļi

Tabula „Attīstības psiholoģija”

Tabula „Attīstības psiholoģija”

Attēla avots

- Titullapa attēls: ©Marvin Siefke /pixelio.de